

RENAIXEMENT

Adherit a la Unió Catalanista

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per a totes les nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes. per a estatuir la legislació civil i per al règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ésser àrbitres de la nostra administració.

Que siguin Catalans tots els qui a Catalunya desempeyin càrrecs públics.

Fixar contribucions i impostos per a contribuir a les despeses generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Éssent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el deure de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevol que siga el llur pensar i sentir en matèries religioses, polítiques o socials.

REPETIDAMENT L'ABSURDE

ES en debades que'ls fets estiguin confirmats a través de la tirallonga de coses històriques, en els trasbalsaments dels pobles i en el procés evolutiu de la seva vida; resulten en và tots els estudis mesurats fins al detall més exigent, aixís en el caient científic com en la modalitat dels homes escudrinyadors per temperament, que posen la seva vidència al servei d'aclariment dels fenòmens transformadors —artificialment— de la configuració geogràfica de la terra, escatint fins a no deixar el més petit dubte del com i'l perquè's manifesten els homes agrupats d'una diversa manera, formant les races i 'ls pobles, fent-se inconfondibles, malgrat que l'esperit de conquesta i domini dels homes vulguin força, ben sovint, les disposicions de la sabia naturalesa. Tot això esdevé un bagatge inútil, pels que tenen per norma 'l volguer continuar l'absurde fins a l'infinit, com si temessin que la llum els fes mal a la vista i la veritat desfés implacable, les bombo'les de savó que's fan i's desfàn d'una bufada i ells s'empenyen en fer-les passar per raons fermes.

El fet d'ara mateix, no és una cosa curiosa perquè's ve repetint, però convé al nostre interès parlar-ne quan un dia o altre havíem de fer-ho.

Era en un periòdic de Madrid que un prestigi intel·lectual castellà, significadament revolucionari, feia consideracions sobre l'actitut que devien adoptar els socialistes en els casos de guerra i acabava amb un elogi als socialistes belgues que han ajudat l'acció del govern actual en la guerra entaulada sobtadament amb l'Alemanya, quan pretenia fer-la servir de pont per a passar cap a la França on hi havia de trobar menys fortificacions que a la seva línia fronterisa.—Es santa aquesta guerra com totes les que defensen l'independència d'un poble—venia a dir—i 'ls homes tots, sense recordar-nos de res més que de la raça, devem aturar les agalles de l'enemic que vol anular-nos.—

Sembla que parlés en catalanista, oi? doncs parlava de l'altra banda una mica més cap a l'inrevés, que diguéssim. Aquesta vegada adaptava el veritable esperit patriòtic al gest gloriós dels belgues, perquè Bèlgica no és manada des de Madrid i 'ls trontollaments històrics no l'han feta esclava d'una *madre patria* que parli en castellà per cada dia i 'ls diumenges. En una paraula, perquè en aquesta ocasió l'orgull patriòtic de l'espanyol no's podia esverar, tractant-se com se tractava d'una terra lliure allunyada completament de

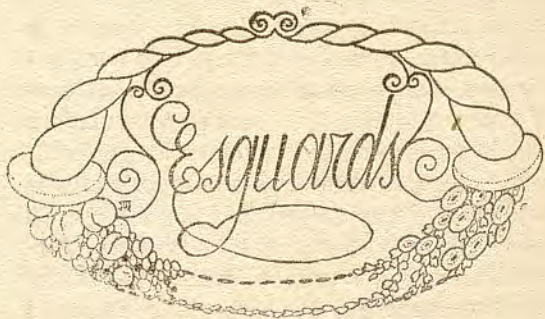
l'influència de l'estat—nació que diuen els prestigis intel·lectuals de Madrid—al qual perteneixem.

Es comprén bé que'l criteri simplista de la gent—en quantitat anònima, d'inconscientia raó—digui sovint: aquesta mania del separatisme és una ximplesa que no val la pena d'un comentari, perquè la massa macilenta que no enfondeix gaire en les coses diu el seu paper com una canonada: pum i allà và sense saber per què i 'ls amoinos que'ls tingui 'l bisbe; en això un ja troba la conseqüència, però no s'hi pot trobar pas igualment en les solucions dels homes qui's diuen educadors dintre'l desig de perfeccionament social, i, mireu-ho aquí com per tot arreu, salvant les escepcions claríssimes, tot ho fan passar per un ull de garbell semblant: parlen dels estats i 'n diuen frescament nacions, limitant la seva configuració a les ratlles que'ls indica la fredor d'un mapa; ni són regressius ni avençats: són actuals, que vol dir conservadurisme i conformació absoluta, una veritable paradoxa, un absurde inconcebible conjuminant-ho amb l'adjectiu que s'apliquen orgullosament. Encara no arriben a la simplicitat de la massa, que diu bestieses del separatisme per una ignorància ben de doldre, que és moltes vegades, producte de la manca de temps per a sortir-se dels límits d'estudi que li permet les hores lliures de treball; aquesta, més que per conformació de l'actualitat de coses, parla per la extensitat que's figura deu tenir una nació per ésser tal, o 'l nombre d'habitants considerable que hi deu haver en tota agrupació autònoma, i's pensa que'l seu poble—Catalunya pels catalans, posem per exemple—resulta una petita cosa per a constituir tota sola una personalitat independent.

Però, amics, això no pot pas ésser un argument pels homes d'una mitjana il·lustració, que saben els milions de kilòmetres i d'habitants que té cada estat i cada nació no més que obrint el diccionari i estàn suficientment enterats de que un poble no'l fa ni la quantitat d'homes ni de terres; sols hi ha que ells suquen la ploma en una infusió de fuxina i marxa de Cadix del seu respectiu estat i 'ls fa veure les coses enterbolides; hi ha que'ls socialistes de la Provença, com si diguéssim, poden perfectament—segons ells—combatre are'ls alemanys perquè defensen la seva *patria* ultratjada, confonent a voluntat l'egoisme diplomàtic amb els límits naturals que deurién respectar quan parlen de lluites per l'independen-

dència de territoris, sense olvidar que tan dret hi té una Polònia interinament absorvida, com una Bèlgica trepitjada per conveniències del mateix estatisme.

Els veritables socialistes del món, hauràn de lliurar-se d'aquests prejudicis si volen actuar amb fermesa, lluitant únicament en el cantó de la llibertat en la defensa de les nacions contra'ls estats per dret naturalíssim que tenen a manifestar-se sense una cultura entrebancada per instints bèlics i representen, doncs, la raó i'l progrés, lemes de la bandera universal dels homes bons i contra'ls quals dirigeixen el seu verí'l conglomerat de les potències, armades fins a les dents i que buscaràn brega fins que s'entengui bé'l patriotisme i se'ls neguin els braços per agafar les eines destructives o fins que esclati un cataclisme com el que s'entreveu, anulador de les potes dels crancs formidables, quin sacrifici immens de l'humanitat no's podrà comparar mai amb la grandiosa auriola que envoltarà'l nostre sigle logrant d'un cop el fracàs dels armaments, que és, ara per ara, un remei més ràpid i segur per imposar la pau del món, que totes les moixigangues hagudes i per haver en aquell magnífic palau de l'Haia en les quals hi han pres part, per tapar l'expedient, els mateixos esbirros dels estats pitjor disposats a tallar-se les ungles.

La declaració de neutralitat de l'Estat espanyol enfront de l'actual guerra, sembla que'ns dongui als catalans un senzill caràcter d'espectadors davant de la cruenta topada dels pobles de l'Europa Central.

Aquesta és la situació on se senten posats—cal confessar-ho—la majoria dels catalans. Però els qui sentim el vincle de la Patria com un fet espiritual superior a tota humana força, els qui sentim la germanor de la raça com un amor bategant i indestructible que'ns lliga a la humanitat amb dolça llaçada, sofrem també

el dolor de veure com germans nostres són arrencats de la terra on el seu amor i el seu treball fructifiquen, per a ésser llençats al sacrifici.

Catalunya no és un espectador tan sols. A l'altra banda del Pirineu, Catalunya va a la guerra. La joventut del Rosselló i la Cerdanya, la joventut del Llenguadoc, ha marxat en llargues corrués, camí de l'Alsàcia o de la Bèlgica, a lluitar contra l'imperialisme militar germànic, vessant la seva sang generosa, anonimament, sense que del seu sacrifici la nostra Patria en sigui glorificada ni compadida.

I aquesta joventut és vida d'aquesta Patria nostra: és Catalunya. Encara que l'ideal nacional Català no flamegi visiblement en la seva pensa, i enc que un fals patriotisme abrundi els seus entusiasmes, aquesta joventut parla en català, du l'empremta inesborrable de la nostra raça, i per a ella sempre serà estimada la visió de la terra nadiua quan passi com un llampec davant dels seus ulls en els moments tràgics de la lluita.

«Revista Nova», per raons d'alta espiritualitat, ha obert una subscripció per a socórrer els ferits francesos de la guerra. Catalanistes! jo us pregaré de contribuir-hi, per mostra d'interès i amor envers als catalans que pateixen i anyoren el cel de Catalunya, en els hospitals de sang de França.

MAIG.

Una tarda d'istiu

EN una tarda d'istiu, en que'l sol amb sos raigs cobrava la terra, per un caminal de la boscuria, hi havia una tendra nina cullint flors. En feia un pomell per adornar sa cambra i embaumar-la d'exquisits olors.

Son rostre estava encès pel cansament, puix que tenia que frescar per el caminal, per cullir la farigola, i d'enfilarse per els marges, per heure un brot de romaní.

Al veure que per entremig de les mates treien llur blanc caparronet les marguerides, hi corregué alegroia. A l'arribar-hi, d'una en una, les anà copsant.

Son pit, pantejava amb força de tan cansada, i, per reposar, s'assegué sobre l'herbei molsut, que li serví de catifa.

El ramatge d'una a'zina, li feu d'ombrel·la,

i amb el ventijol que l'acaronava, la nina s'adormí.

D'entremig de l'herbei, fent-se pàs, conseguí treure son tall, una viola, que estirant-se tant com podia amb ses migrades forces, arribà a la menuda i sonrosada orella de la nina.

Què devia dir-li, la flor boscana?

Què devia murmurar-li a cau d'orella, la ninfa de la selva?

Oh! qui pogués sentir llurs murmurs de poesia, que fan enrogir el rostre de la nina, i de son llavi virginal exir-ne un dolç somris...

Li parlarà d'amors tendrívols, amb un jovin cel de bruna cabellera, que entre sospirs son nom murmura?

Li dirà que Venus, meravellada de sa bellesa, deixarà son temple, per anar-la a coronar de regina?

Que en la solitud d'aquell paratge, té per aimant, al sol, que amb sos raigs feconds, cada jorn l'acaronava entre sospirs i murmurs de foc?

Que llur envellutat fullam, la rosada li omplena de gotes diamantines, que li donen frisanses de fretura?

De l'abella d'ales daurades, que al besar-la, amb son fibló s'endú de son càlzer, líquida perla?

Un papelló que volava per els branquillons, s'emprèndà de la nina, i amb amor se la mirava, joganer donava vols a son entorn; en un d'ells, passà tan arràn de ses galtones, que l'oreig suau de ses blanques ales, la feren estremir de goig.

Ell també, volia contar-li del bosc, la dolça melangia; quan el cap-vespre son vel va extenent, el misteri dels remors i dels murmurs.

El xiu-xiueig que fan pardals i cardines, al contar-se, tendrívols, llurs amors de dins son niu.

Que'l seu cor és una déu inestroncable de besos i carícies, que de flor en flor, va prodigant-les, xuclant de sos pètals, sa dolçor de bresca...

I tantes de coses li podria dir, que a la nina, ja és ben segur que li plaurien.

Ella, encara en son somni, reia. La viola plà bé déu explicar-se!

El papelló, no poguent més, per gelosia, d'un vol es va posar sobre sos llavis rojos, i fent-li un petó llarguíssim... a la nina despertà.

LLUIS AYMÀ.

TRIPTIC (*)

De la Costa.

A UNA BRODADORA

L'agulla devé
en tes mans alada.
Del seu pas lleugè
la roba ix brodada.

Aixís vé a sê
com una rosada:
fa esclatâ un vergè
que és cosa encantada.

Com l'agulla xica
qui a on se fica
obra una ferida,

ton mirar de fit,
embellint la vida,
deixa el cor ferit.

A UNA PUNTAIRE

Com la fontanella,
regalima el fill.
Quan ta mà l'ennella,
devé joi d'abril.

Per la maravella
del teixit subtil
i'has tornat, donzella,
més clara i gentil

I senzilla i neta.
Tens una estampeta
des d'on Nostra Dòna

guía els dits inquiets
i en ton riure sona
un dring de boixets.

A UNA XARXADORA

Seguda en la platja,
sota el bès del sol,
amb el de l'onatge
ton cant alça al vol.

(*) Premi de l'Englantina en els Jocs Florals de Badalona, celebrats diumenge passat.

En tant el mallatge
creix que és un consol.
Preveus l'esclavatge
del peix i en sents dol.

Com la xarxa ets bruna,
tens frescò en la rialla
i bondat al cor.

Ton pas teixeix una
invisible malla
pel servei d'Amor.

JOAN DRAPER.

Afirmacions de les nostres afirmacions

UNA obra del xvie segle ens és vinguda a nostres mans, agradable, patriòticament agradable i amb certa deliciosa oportunitat.

Se tracta de «Las obras del famosissimo filosofo y poeta, Mossen Osias Marco, cavallero Valenciano y de Nación Catalana, traducidas por don Baltasar de Romaní... [in fine]. Ha sido impresa la presente obra, en la muy noble ciudad de Valencia, por Juan Navarro. Acabóse a diez de Marzo, año MDXXVIX».

Llibre preciós! — mereixes ésser lloat solament per aquestes paraules que havem transcrites. Ets un testimoniatge inesborrable — entre'ls molts — de la personalitat Catalana afirmada, i que'ns vens a posta en eixos moments que encara vivim l'hermós acte en les florides riberes del Turia celebrat.

Ell ens parla clarament d'una sentimentalitat, d'una consciència nacional viscuda per uns pobles, avui els mateixos, però que no solen dir aqueixes mateixes coses dites. Ell ens dona la simpàtica nota de veure estampat en una obra impresa en la «muy noble ciudad de Valencia» a l'any 1539, o sigui: cent vintiset anys després de l'afrós compromís de Casp (1412), quan ja feia més de cinc quarts de segle que la corona del darrer rei de Catalunya havia passat a mans d'una dinastia castellana i d'aquesta a l'ausfriaça; quan la preponderància de Catalunya era ja avassallada per la hegemonia castellana, no manca emperò qui espontaniament afirma la existència d'una «Nación catalana» com a patria natural del «cavallero Valenciano, Mossen Osias Marco».

Es un bonic exemple catalo-valencianès bo per a retreure a qualque toçut espanyolista, especialment si és valencià.

OM,

Les verges canten (*)

Extasi

Les verges així canten, a l'hora cap-vespral,
en el jardí ont esclata tot un eixam de roses;
—«Amor! a amar convida'ns el jorn primaveral.

Els llavis avui cremen i als ulls frisa un anhel.
Desig d'amar aleja damunt totes les coses,
S'abracen monts i planes i's besen terra i cel.

Niuada d'harmonies és nostre vast jardí.
Teixim aurífics somnis en nostres llits de molça.
Les flors que Amor plantava ja's cansen de florir.

I, amb tot, alcem enlaire l'esguard anyoradiç,
guaitant extassïades l'estel que'l cel espolça
fosforejant i gràcil, d'amor com un somris.

... Callem. Oiu, germanes, les sacres oracions
que tot embaumant l'aire, les flors a chor mormolen?
«Amb les sentors dormíem dels teus dolços petons

quan, al matí, ens breçaves, fresquívol oratjol.
I amb tu les odors nostres de nit i dia volen,
i enveja sents dels besos que'ns ha donat el sol.

Enveja de paraules que a cau d'orella 'ns diu
l'aubada mentres ruixa de perles nostra testa.
Enveja de l'alosa, del fontinyó, del riu...

Mes tu i sols tu'ns recremes amb tos petons ardents
que'l nostre glaç fonien com l'Astre la congesta...
De tot l'amor que'ns portes el nostre cor encens.»

Oiu? A l'amor canten tots els vergers florits.
El brollador xarbot dolçors no pressentides...
I, en tant, com mai bateguen nostres blanquíssims
[pits.

I, en tant, anyoradices, cerquem a qui estimar
i en somnis de ventura s'adormen nostres vides...
I crema nostres ales el mateix foc que a l'car!

Trobem, sots les arbredes, encantaments novells,
mes ai! l'ànima nostra no n'és aconhortada.
D'amors anacreditics sabem prou contes vells.

Sabem de boques roges que reben la rojor
de llavis ont hi frisa sedenta la besada,
de fúlgits alabastres ont cau l'aigua d'amor.

I llur secret ens conten els raigs ardents del sol.
I ens diuen belles coses desmais, abets i acacies,
apreses del murmur seguit del rierol.

Es la cançó enyorosa sota el brumós espai
que jorn i nit rebrolla de nostres gorges lacies,
la que, com plant harmònic, deixem sentir com mai.

I cap al cel fluctua la nostra oració:
«Que en el jardí irradiïn els sets colors de l'iris
i al cor, qui tempesteja, torni la serenó.

I com abelles brunzin dolceses en l'oït
que les odors escampin de roses i de lliris,
i que'l mateix espume corprengui un altre pit.»

Les flors que Amor plantava ja's cansen de florir
i el deü infant aleja damunt totes les coses...
Sentim l'esperit nostre, engelosit, glatir.»—

Les verges així canten, les hores cap-vesprals,
en el jardí ont esclata tot un eixam de roses...
I pels camins, silentes, passen com vestals.

J. DURÓ i GIL.

Sobre la pena de mort

(1901)

LA lenta evolució de ma pensa em porta an
aquesta convicció; jo crec que'l respecte
de la vida humana deu ésser el fonament de
l'educació dels homes.

El culte de la vida és el ver sentit d'això que
s'és convingut en dir-ne el culte de la bellesa.

Ningú és completament responsable ni ple-
nament irresponsable. Però si una raó com-
demna el crim individual, aquesta no pot ex-
cusar el crim col·lectiu, qui crea per al vri-
mer un exemple.

L'home no té mai el dret de complir un acte
irreparable.

Li'n priva el sentiment de sa perpétua fali-
bilitat.

L'abolició de la pena de mort és una conse-
qüència inevitable i encertada de la civilització.

El compte que pren la ciencia en allargar la
vida dels condemnats a mort per la natura,
dels incurables, és una senyal evident de que
abans de poc no's gosarà més en cap cas ni
per cap motiu, exposar una existencia hu-
mana.

Que'ls éssers induïts a l'homicidi per la de-
formació de llur cervell siguin posats en colo-
nies especials. Exigint d'ells un treball útil a
llurs semblants i no pas solament a ells ma-
teixos, se'ls despertarà l'humanitat dins llur
ànima, se'ls donarà la possibilitat d'una con-
ciencia.

EUGENI CARRIÈRE.

(*) Poesia premiada en els Jocs Florals de Gràcia
celebrats dissabte passat.

LA CATALUNYA HEROICA

ELS SETI I BLOQUEIG DE BARCELONA-1713-1714

Del 13 al 25 de d'agost de 1714

Dia 13 d'agost

En tot el dia no deixà l'enemic de disparar contra la plaça i especialment a les bretxes. La ciutat si bé amb menys intensitat, respongué al foc contrari, dirigint els seus trets a les trinxeres castellanes.

Arribaren per mar algunes provisions.

A la nit, En Villarroel, recomanà a tots els quefes la més extremada vigilància, aixís com a la Coronela que estés tota la nit sobre les armes, car se sabia per confidències que l'enemic reproduiria l'atac i assalt del dia anterior. En efecte, cap a les 11, començà a movimentar les seves tropes, situant-les en grans i nombrosos destacaments, tan aprop de les muralles com li fou possible.

Dia 14 d'agost

Dia de prova fou aquest, per als indomtables defensors de Barcelona. Preveient-se, per els preparatius de l'enemic, que aquest atacaria novament, es prengueren tota mena de precaucions i es circularen arreu les ordres de mantenir-se sobre les armes i estar disposats a ocupar quiscú son lloc. Cap a les tres de la matinada un cohet llençat per els oficials de vigilància i el foc de somatent de la Catedral, anunciaven que'ls setiadors es llençaven furiosament a l'assalt, amb imponents masses de tropes, per els tres mateixos indrets del dia anterior. Immediatament acudiren als seus llocs els valents ciutadans, aixís com els batallons previament apostats. Entretant l'enemic es llençava temerariament per la bretxa del baluart de Santa Clara i creuava les seves armes amb les companyies de fusters i escudellers, que'l defensaven amb l'ajuda d'un fort destacament dels regiments de la Ciutat i Di-

putació. Impetuosa fou l'escomesa dels assaltants, però pogueren ésser detinguts per el foc dels defensors del baluart, donant així temps de que acudissin al lloc del combat, les demés forces de la Coronela, en el precís moment en que'ls castellans, per el seu nombre de combatents, havien aconseguit entrar en el baluart arribant fins al quarter de pedra situat al centre del mateix. Però les tropes de reforç de la plaça eren comanades per en Villarroel i els més ardits quefes que al veure l'apurada situació dels defensors del baluart, s'abraonaren sobre l'enemic, entaulant-se una lluita horrorosa, cos a cos, disputant-se la possessió del baluart. Veient que l'enemic no retrocedeix sino que reb constantment reforços que li permetrien aviat avençar, es manà que una brigada descendint de la muralla al foso, ataquí a l'enemic per totes direccions, mirant d'encloure'l entre dos focs. Aquest atac que durà més de tres hores no donà cap resultat, car l'enemic no abandonava un pam de terreny conquerit, apesar del foc certer i eficaç que li feu la brigada.

Aixís la lluita prengué per moments un caracter imponent i la victòria indecisa es decantava a l'una, are a l'altre banda; la sang corria abundosament i l'retruny de l'artilleria i fuselleria ofegava els crits dels moltíssims ferits que amb prou feina podien ésser socorreguts.

Cap a les onze del matí, no cedint cap dels dos bàndols la respectiva possessió, l'enemic decidí fortificar-se en l'angle del baluart, que ocupava, continuant únicament el foc d'artilleria. Seguidament En Villarroel i el Conceller en Cap, convingueren que era absolutament precís foragitar a l'enemic, costés el que costés, de la seva possessió en el baluart. Rapidament sense que l'enemic se'n donés compte, fou disposat l'atac definitiu que començava una hora justa, això és, a les dotze. L'enemic

fou atacat a l'hora per dos destacaments des dels fossos, mentres en el mateix baluart l'embestí de front, amb En Villarroel i Conceller en Cap al davant, una important columna d'infanteria. Més que l'anterior si era possible, fou sagnant a aquesta segona lluita d'aquest dia memorable. Els combatents de la ciutat, animats per la presència dels quefes, ignoraven el perill i en barreja d'estament i jerarquies es llençaren al sacrifici per la Patria, oferint-li la seva sang generosa i catalana. Tal fou el nombre de morts i ferits en aquest dia, que'l dietari del camp castellà diu que n'hi hagueren 1,500 per banda, entre'ls quals hi havia no pocs quefes i altes personalitats. Però s'havia cregut possible desallotjar del baluart als castellans i aixís es feu, és clar que amb pèrdues considerables, però el baluart retornà en possessió dels barcelonins, içants-hi novament la bandera de Catalunya en mig de l'entusiasme i exclamacions de victòria dels ciutadans.

Acabada la batalla, formats els batallons i regiments als llocs de costum, escoltaren dels seus quefes i dels Concellers, paraules ardentes d'agraïment en nom de la Patria tan brillantment defensada.

Dia 15 d'agost

Setiats i setiadors dedicaren el dia a reparar les respectives fortificacions. L'artilleria entretant cuidava de destruir les obres que's feien al seu alcanç fent gairebé impossible el treball en elles per la proximitat de les mateixes a les muralles de la plaça.

Entre'ls barcelonins, causà fonda impresió i no poc desencoratjament, el coneixement exacte de les baixes sofertes en el combat del dia anterior. Malgrat això ningú deixà de presentar-se al seu lloc, quan a mitja nit es tocà a somatent, com a mida de previsió.

S'acordà per els Concellers, a proposta de la Junta encarregada de prosseguir la defensa de Barcelona, que en virtut dels comunicats del Marquès de Poal, que asseguraven que aquell es trobaria amb les seves forces, a la costa de la Capital, cap al 22 o 23, que aixís que fossin vistes les esmentades forces, sortís de la plaça, un cos d'exèrcit ja determinat, portant la bandera de Santa Eulària, iniciant un atac als cordons enemics, que secundarien les forces del de Poal, fins a aconseguir rom-

pre el cordó setiador i introduir a la plaça els reforços que tant li mancaven.

Dia 16 d'agost

L'enemic continuà disparant a les bretxes amb l'intent d'aixamplar-les en el possible. A la plaça es sabé que aquell continuava minant les muralles per a cooperar a l'enrunament de les mateixes i fer possible l'assalt.

El general Villarroel, inspeccionà les línies i treballs de l'enemic, alentant als poc coratjosos amb la seva actitud serena i confiada.

Es reberen comunicats del Marquès de Poal, general Moragas i coronell Amill, donant comptes el primer, d'empendre la marxa sobre Barcelona i'ls altres dos, dels darrers fets ocorreguts a les seves forces.

Dia 17 d'agost

Continuà l'artilleria enemiga batent furiosament la ciutat i les seves defenses. Tan intens arribà a ésser el foc dels borbons i'ls seus aliats que gairebé feren impossible que'ls artilers de la plaça ocupessin els seus llocs en les bateries i únicament el probat patriotisme dels catalans, els feu arriscar la vida acudint als llurs canons, des dels que corresponien tan com els era possible, als de l'exèrcit setiador.

Dia 18 d'agost

Augmentada amb dos nous canons, la bateria castellana que feia foc contra'ls baluards de Santa Clara i Portal Nou, reberen aquests danys de consideració que'l mateix foc no interromput ni un moment, feien irreparables.

Reconeguent els quefes de la ciutat, que era precis augmentar en cent homes les guardes dels dos baluards més cobdiciats per l'enemic i, que la Coronela ja no podia fer nous sacrificis, es canvià la forma del servei, de manera que tot i estant sempre sobre les armes, es donava descans als seus individus.

Dia 19 d'agost

Al fer-se de dia es descobrí una esquadra que provenia de Alacant, conduïa queviures a l'enemic.

Minvà bona cosa el foc de l'artilleria castellana, que no obstant continuà disparant a les bretxes.

A la tarda En Villarroel, acompanyat d'altres quefes i generals, sortí a cavall per a reconèixer les fortificacions de la muralla i defensa, prohibint que sortissin ja des d'aleshores, els piquets que acudien a l'estrada coberta, car per estar constituïts aquells per gent de diversa nacionalitat, les desercions sovintejaven. La sortida del general en quefe i la seva disposició causà molt bon efecte entre'ls bons ciutadans.

Dia 20 d'Agost

Reprengué l'enemic amb tanta furia el canoneig i bombardeig que no semblava sino que era el primer dia de destrucció. Els efectes foren desastrosos tant a les muralles com en els edificis de la ciutat.

A la nit desertà un enginyer irlandès, que se apressurà a posar en coneixement del de Berwick, tot el sistema de fortificacions i mines fetes per els de la plaça. Així mateix li digué que'ls soldats passaven fam i que no tindrien inconvenient en capitular, però que s'hi oposaven toçudament els paisans, que havien jurat morir abans que rendir-se. L'enginyer desertor fou premiat per el de Berwick amb l'empleu de tinent d'enginyers, rebent ademés 100 dobles.

El Conceller en Cap rebé una comunicació del virrei de Mallorca, considerant de tant alt interès que decidí reunir el Consistori i la 24.ª de Guerra a fi de comunicarlos-hi son contingut. Així es feu i en Casanova digué als units que afortunadament per la Patria, el virrei de Mallorca havia conseguit una intervenció de l'esquadra anglesa, la qual faria suspendre les hostilitats per dos mesos, en els que's tractaria i debateria amplemment el plet de Catalunya i les seves llibertats. El Conceller en Cap exposà seguidament el llastimós estat de la plaça, acabant per dir que creia podia acceptar-se l'intervenció que podria, sino altra cosa, millorar molt l'estat de Barcelona.

L'exposició del Conceller Casanova fou rebuda amb mostres de viva satisfacció, resoltent-se que per els medis més ràpids i segurs es portés a la pràctica desseguida el projecte acabat d'exposar.

Però hi hagué un Conceller, que per ressentiment amb En Casanova per haver-li retret en

plè Consistori la mala qualitat del pa, del que ell cuidava i per haver-li dit que havia errat el càlcul amb respecte a l'existència de farina, puix n'hi hagué per un més quan ell havia assegurat haver-ni al menys per tres, es reuní amb els seus amics, acordant propalar la calumniosa nova, per En Casanova, d'haver-se venut Barcelona als anglesos, cedint-los de moment Montjuic i part de la ciutat, amb excusa de l'intervenció.

Dia 21 d'agost

L'enemic disparà contra sis llocs determinats, responent-li la plaça.

Els Concellers reberen interessants comunicacions del virrei de Mallorca, que deia haver negociat amb l'Almirall anglès, no solsament la suspensió d'hostilitats per dos mesos, sino també que Anglaterra es fes càrrec de Catalunya fins a la definitiva pau general.

Es rebé un enviat del marquès de Poal que assegurava que'l dia 23 atacaria al campament enemic, segons s'havia convingut.

Dia 22 d'agost

Fou menys violent el canoneig dels setiadors.

Creient-se a la plaça, fermament, que l'expedició del de Poal compliria sa promesa de procurar introduir a la plaça gent que reforcés la seva guarnició, es feu sortir de la ciutat a l'ajudant d'En Villarroel per a que s'entrevistés amb els quefes de la columna i'ls donés les darreres ordres. L'ansietat a la plaça fou immensa per quan ni el 23 ni el 24 havia retornat l'enviat ni s'havia vist des de Barcelona cap senya que indiqués la proximitat de les forces del Marqués.

Més tard es sabé que l'enemic, enterat abastament dels projectes dels catalans, envià forts destacaments contra aquelles forces que li impidiren, no ja aproximar-se a la plaça, sino mantenir-se en les seves anteriors posicions.

Dia 23 d'agost

Seguí en disminució el foc de les bateries enemigues. Es vegé que aquell destinava l'ar-

tilleria part a obrir les bretxes de la muralla i part a derruir la ciutat, causant no poques desgracies amb les bombes que queien als carrers.

Havent tocat alarma l'enemic, a la nit, a la plaça es feren rapidament les senyals precises per a que tothom acudís al seu lloc, com ho feren inclòs els que no estaven de servei, que s'anaren a oferir a En Villarroel i Casanova. Com que no més es tractà d'una maniobra dels castellans, cap a la matinada es retiraren totes les forces al repós.

Dia 24 d'agost

Tornà a pendre horroroses proporcions el foc de l'artilleria enemiga que no parà en tot el dia de llençar foc per totes ses bateries. A pesar de que disparaven en general contra tota la muralla, la seva obsessió continuava

essent el baluart de Santa Clara en el qual la bretxa oberta era ja gairebé impossible de defensar.

Dia 25 d'agost

L'exèrcit setiador, cada vegada més aprop de la ciutat, seguí construint obres que li permetessin mantenir-se al bell peu de les muralles, valent-se de la terra que treien de les obres per a una rampa per a baixar al fosso i fer més factible l'assalt. Tot això apoiat per la cada dia més nombrosa artilleria avençava extraordinàriament.

Per medi de pregó, es reuní a totes les forces i ciutadans als seus reespectius llocs, fent-se una nova distribució de guardes, relleus i refens.

Bibliografia

Ioesa. Poema de Maximà Alloza. Impremta de Severí Mercè, Castelló de la Plana. Any 1914.

CADA vegada que'ns arriba a les mans un llibre de terres de llengua catalana tenim una forta alegria, car no és sols la coneixença que ell ens proporciona d'un nou conreuador de les belles lletres, sinó també el convenciment de que la reconstitució integral de la nostra Catalunya, de cada dia més, és una realitat que fa esperar un triomf no llunyà.

La hermosa terra valenciana no oblida pas els vincles de germanor que l'uneixen a la nostra i ardidament treballa en l'actualitat per a afermar-los. Ja no és com en els començaments de la nostra renaixensa, l'iniciació inconscient d'una constant actuació patriòtica; ja és plena consciència de lo que ésser valencià significa i fretura de gaudir ben plena la propia vida. L'èxit esclatant de l'Acte d'Afirmació Valencianista, darrerament celebrat en aquest sentit és verdaderament encoratjador.

En Maximà Alloza és, segurament, obeint an aquest esplèndit moviment valencianista, que en la llengua nadiua, escriu els seus llibres, i això sol ja'l fa simpàtic.

En *Ioesa* se'ns presenta com un poeta d'en-

vejables condicions, sinó que sens dubte ha sigut massa prematur en ell, l'afany de publicar un poema. Amb la facilitat que demostra en el versificar amb diversitat de metres, segurament ens hauria convençut molt més en un aplec de poesies, de les que sens dubte ne deuen tenir un bon acopi, car en el seu poema s'hi veu més traça que inspiració, degut, en bona part, a l'assumpte del llibre que no's presta gaire a fer-se interessant.

Obres completes de Mossèn Jacinto Verdaguer. Volums IV i V. Publicacions de la *Il·lustració Catalana*. Any 1914.

CARITAT, el simpàtic llibre de Mossèn Cinto, i que en vida publicà per a amb son import ajudar als damnificats d'Andalucía i *Canigó*, l'esplèndida llegenda pirenenca i potser el millor dels poemes del nostre poeta nacional, formen els volums IV i V de les obres completes que amb tant d'acert publica la *Il·lustració Catalana*. La presentació no desmereix en res dels volums publicats fins ara i és de creure que'l públic correspondrà com deuen per a que sia un èxit aquesta edició de totes les obres del nostre Mossèn Cinto, que constitueixen un veritable monument a la llengua catalana.

J. ROBERGAS I CALMELL.

Maig

L'ambient és tebi, avui, com l'alè d'una aimada que glosa, a cau d'orella, un tendre mot d'amor... Es Maig... Fa un solt sofert d'una claró encantada. Sura per tot el bosc una laçant dolçor.

Tot és quiet, tot és verd. Hi ha en tot un aire poètic que ompla suaument mon cor, d'un subtil benestar. Me sento esclau del bosc, del seu encís magnètic, que'm fa anyorar, com mai, l'ardorós estimar.

—«Oh! plàcida quietut... dolç ventijol flairós...!
«Feu oblidà al meu cor l'encís dels cruels amós...!
«Siguen sols, a regnà en mon ànima cansada...!»

A poc a poc,—suaument—a terra m'he ajaçat.
El sol amb magestat, del tot s'és aixecat
i cau damunt mon front, un raig de llum daurada.

SALVADOR SOCÍAS.

Acció Catalanista

Per el nostre diari

PROSSEGUIM, car aquest prosseguir és conseqüència lògica de la nostra voluntat. L'obra del nostre diari, no és producte d'unes hores d'entusiasme per a la nostra Causa, ni és vaga impulsació d'uns moments de sentimentalitat patriòtica. És l'obra ferma, constant, voluntariosa, premeditada. Té d'ésser aixís, car no pot ésser de cap altra manera el portar a la realització l'assumpte importantíssim per al Catalanisme, com és la publicació del gran diari nacionalista.

Senyalar un espai de temps, limitar els dies de la seva aparició a la llum pública, seria una equivocació imperdonable. La nostra obra, no fineix a data fixa ni determinada. S'enganyen aquells amics nostres que pressagien els dies de la seva aparició. El diari sortirà quan compti amb sobradíssims elements que li són imprescindibles, i l'adquisició d'aquests elements, depèn de cada un de tots els patriotes que segueixen les orientacions de l'honorable Unió Catalanista. En ells està vinculat l'èxit de l'empresa. Cal que allí aon fineixi l'entusiasme, perseveri la voluntat. Aquell catalanista que deixi de col·laborar a l'obra del diari, mereix que se'l consideri com un mal patriota. No demanem diners, ni sacrificis immensos; demanem una cosa ben senzilla: demanem

noms. Diners, sols necessitem els necessaris per a treballs d'organització. Per obtindre's sotscriptors, cal propaganda. Hem fet fulles de sotscripció i blocs per a les entitats catalanistes, que estem repartint, cal encara editar més fulles: de sotscripció, de propaganda, circulars, etc., etc.; mes la quantitat que per a aquests gastos es necessita, és reduidíssima, davant el valor de la nostra obra.

Hem tingut nosaltres un gros defecte; però remeiable: la manca de voluntat. Sortosament, hi ha hagut i hi ha excepcions; mes l'ausència d'una voluntat fermíssima, en moltes de les accions practicades per el Catalanisme, ha fet infructuosos un sens nombre de sacrificis.

Davant l'inutilitat de l'esforç, els febles es desenganyen i sovint cau sobre d'ells, l'inutilitat del sacrifici esmerçat.

Per això, el nostre diari, no pot ésser fill d'impresions sensibles, sinó d'un constant i raonat desig.

Se'ns dirà que l'oportunitat passa. Diem nosaltres, que l'oportunitat és necessaria mes no imprescindible, i davant de l'impossibilitat d'aconseguir-la o acceptar-la, cal esforçar-se en consolidar l'obra per a fer cara a totes les inoportunitats que esdevinguin.

Els nacionalistes catalans estem organitzant el nostre exèrcit en ordre de batalla. En les hores d'ara la Unió Catalanista, demana, a més d'entusiasme, voluntat fermíssima. Els plecs de la seva bandera immaculada, onejant al vent, pressagien l'hora de la lluita. Els fets ens diràn com hem de plantejar-la. Siga com siga ara ens diuen eloqüentment, que en totes les lluites vèncen els més previnguts i els més ben organitzats. No és possible organització sens disciplina. La Junta Permanent va llençar l'idea an els seus adherits, de fer el nostre diari. Les fulles escampades s'han omplert de noms; mes ens en manquen a cents, a nuls encara. Això no és un impossible; si tenim ferma els obtindrem. Aquest té d'ésser el nostre únic interès, lo demés, referent a la seva realització, ja va a càrrec de la Junta Permanent. Ella ha dit: la Patria necessita del nostre diari. No volguem sapiguer res més; complim, entusiastes i disciplinats.

Elli sab lo que's fa, deien els soldats de Napoleó, i amb fè i entusiasme es llençaven a la batalla. Fem lo propi nosaltres, en aquesta obra de gran interès per la llibertat de Catalunya.

I ara, tu, llegidor, bon amic nostre, ja has complert amb el teu deure?

Per un Orfeó Catalanista

ALGUNS elements nacionalistes d'aquesta ciutat s'han constituït en Comissió Organitzadora d'una entitat choral que compleixi amb totes les lleis de l'Art, per a que ompli el buit que han deixat algunes que havien sigut fundades i engendrades dins un esperit de sentiment catalanista, que avui han claudicat al acomodar els seus propòsits a les conveniències de partits polítics.

Per aital raó, aquests elements estan decidits a esmersar totes ses energies per a que aquesta obra sigui un fet i, per lo tant, venen a demanar el concurs de tots els catalanistes aimants de l'art choral per a que s'inscriguin en les llistes de cantaires que hauràn de constituir aquest chor.

Encara que són molts els obstacles que troben els organitzadors de tan patriòtica iniciativa, contem que dintre de pocs dies ja's podrà anunciar el lloc aon podràn enviar-se les adhesions. Com també, més endavant, farem públic, el nom del mestre-director que s'ha ofert desinteressadament a portar la direcció artística de dita entitat. Solsament podem dir que és un dels més renomats mestres compositors de Catalunya.

CORRESPONDENCIA

REDACCIÓ:

J. B. A.—Molt just el vostre comentari; però ara ja ha passat l'oportunitat, i per el dolor que'ns causa cada cop que recordem aquella desgraciada creuada,—desgraciada patriòticament i pràctica— voldríem no haver-ne de parlar més.

Ll. G. S.—Anirà.

J. B. i V.—No és publicable.

F. de P. V.—L'esperit ens plau; és l'esperit nostre. Llàstima que la forma sigui massa artificiosa.

Ll. A.—No està tan ben tramet com l'altre. Es un xic deficient. No és publicable.

♦ ♦ RENAIXEMENT ♦ ♦

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Carrer de la Boria, 24 i 26 pral.

Hores d'oficina: de 4 a 7 tarda, i de 9 a 11 nit

Preus de subscripció: 2 ptes. trimestre

1714 - 1914

RENAIXEMENT

prepara un número extraordinari amb interessants grabats, en commemoració del segon centenari de la caiguda de Barcelona, en poder de les tropes de Felip V.

Escullida col·laboració de les més distingides personalitats del Catalanisme.

NOVES

En les hores engunioses d'ara per raó del conflicte europeu, ha sigut una bella cosa aquesta reunió dels elements econòmics de Catalunya per iniciativa de la Mancomunitat Catalana, havent gestionat prop del govern de Madrid totes aquelles disposicions previsores de la normalitat del tràfec mercantil greument menaçada, la comissió nomenada expressament en dita assemblea; després de tot això els febles governants, malgrat la seva inconcebible passivitat davant del perill que s'endevina, deuràn anar en peus de plom en llurs decisions, encomanant el millor tacte possible als organismes que en ells giravolten i tal vegada això farà renaixre la tranquil·litat de les corporacions bancaries, trontollada suara, sense gaire raó i en perjudici de la xarxa importantíssima que formen entorn d'elles, la indústria i comerç nostre, representatius del treball com a factor indispensable per la vida dels pobles.

A fi de que pugui donar-se tota l'importància que's mereix al fet culminant del seti de Barcelona 1713-14, o sigui a l'onze de Setembre de 1714, en el número extraordinari que publicarem commemorant aquella gesta gloriosa, la secció setmanal titulada «La Catalunya Heroica» serà dedicada per complet an aquella tràgica diada, contenint una explicació detallada dels fets que s'hi desenrotllaren, escrita poc després pel mateix Conceller en Cap, En Rafel de Casanova, a un íntim amic seu.

Aquest és el motiu de que l'abans dita secció, ocupi avui més extensió de la de costum.

Tal com tenim anunciat, dissabte proper, a les 10 de la vetlla, tindrà lloc al Casal Nacionalista del Dte. VI (Universitat, 85) la segona conferència organitzada per RENAISSANCE, a càrrec del ferm catalanista, En J. Termes i Vilaplana, president de l'Orfeó Català de Buenos Aires.

Gros és l'interès que ha despertat l'anunci d'aquesta conferència en la que'l nostre distingit amic desenrotllarà el tema «L'esperit Català a l'Amèrica» per lo que és de preveure que aconseguirà la mateixa ressonància que l'anterior.

Hem rebut el primer número del periòdic de Molins de Rei, adherit a la Unió Catalanista, «Esclat Català», dels propòsits del qual, fa poc en donàrem compte en aquesta secció.

Avui a l'entrar a la lluita li enviem una carinyosa salutació, desitjant que la seva tasca sigui un nou baluàrt fins a aconseguir el triomf de les nostres aspiracions.

El nou Concell Directiu de l'A. N. C. Casal Catalanista del Dte. II, al pendre possessió de llurs càrrecs, se complau en oferir son nou hostatje, Boria, 24 i 26, 1.er, a tots els catalanistes en general i als habitants del Districte en particular.

Segur està aquest Concell Directiu de que cap ver catalanista deixarà de acoplar-se a la nostra entitat per unir sos esforços als treballs que's proposa realitzar en bé i defensa de les llibertats patries.

La Comissió del Casal Nacionalista de Sans «Els Segadors» se complau en convidar als inscrits catalanistes que no ho estiguin, que's donguin per convidats a la Reunió General que tindrà lloc el dijous dia 20 a les 9 de la vetlla, per aprovar el reglament i constituir el Concell Directiu.

Lloc de la reunió: Café Català, Carrer de Sans, n.º 70.

S'han posat a la venda unes artístiques reproduccions de l'estatua d'En Rafel de Casanova, existent al Saló de Sant Joan, fetes en pasta, quals condicions anunciem en la coberta d'aquest número.

Tant per la seva oportunitat com pels econòmics preus a que's poden adquirir, no dubtem seran molt demandades entre'ls catalanistes.

Ha sigut posat en llibertat el conegut propagador del socialisme català, N'Andreu Nin, de qual empronament donàvem compte en nostre darrer número.

Rebi l'amic la nostra enhorabona.

També ha sigut denunciada «La Campana de Gràcia» d'ara fa dues setmanes, per suposades injúries al Kaiser.

Sentim l'encepegada, de la qual desitjem en surti lo millor possible.

Dilluns prop-passat tingué lloc a Manresa, el casament del nostre benivolgut amic i ferm catalanista En Josep Basiana, amb la simpàtica senyoreta N'Antonia Cornet.

Que una llarga i venturosa lluna de mel acompanyi als joves esposos en el nou estat.

L'exquisida publicació d'art *Revista Nova*, ha obert una subscripció per a socórrer els ferits francesos de la guerra.

Els donatius s'admeten a la llibreria Farré i Asencio, Portaferrixa, 17.

Imp. CATALONIA. — Passatge del Pont de la Parra 6.